

YOSHLAR ORASIDA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI

Rashidova Gulhayo Alisherovna

Oziq-ovqat texnologiyasi va muhandisligi xalqaro instituti

Turizm va mehmondo‘stlik yo‘nalishi 15/24-guruh talabasi

Ilmiy rahbar: Xasanov Ilyos Maxmudovich

Iqtisod fanlari doktori dotsenti

Annotatsiya: Maqolada O‘zbekiston yoshlarining ichki turizmdagi ishtiroki, bu sohaning ahamiyati va rivojlanishiga ta’sir etuvchi asosiy omillar haqida so‘z yuritiladi. Unda davlat siyosati, raqamli texnologiyalar, ta’lim tizimi va yoshlarning ijtimoiy faolligi kabi jihatlar tahlil qilinadi. Shuningdek, turizmni yanada ommalashtirish uchun taklif va tavsiyalar ham berilgan.

Kalit so‘zlar: ichki turizm, yoshlar, raqamli texnologiyalar, milliy qadriyatlar, barqaror rivojlanish.

KIRISH

So‘nggi yillarda O‘zbekiston turizm sohasida katta o‘zgarishlar bo‘layotganini hammamiz sezamiz. Qadimiy tarix, boy madaniyat, tabiiy go‘zalliklar va mehmondo‘st xalqimiz — bularning barchasi mamlakatimizni sayyohlar uchun jozibali manzilga aylantirgan. Lekin ko‘p hollarda biz o‘z yurtimizdagi bu go‘zalliklarni xorijlik sayyohlarga ko‘rsatamiz-u, o‘zimiz to‘liq tanimaymiz. Shu nuqtai nazardan, ichki turizm — ya’ni o‘z mamlakatimiz bo‘ylab sayohat qilish madaniyatini rivojlantirish — juda muhimdir. Ayniqsa, bu masalada yoshlarning roli beqiyos. Chunki aynan yoshlar yangi joylarni kashf qilishni, sarguzashtni, o‘z yurtining turli burchaklarini o‘rganishni yoqtiradi. Bugungi kunda ichki turizmni rivojlantirish nafaqat iqtisodiy foyda keltiradi, balki yosh avlodni Vatanga mehr bilan qarashga, milliy qadriyatlarni chuqur his etishga undaydi. Shu sababli, bu mavzu bugun har qachongidan ham dolzarbdir.

Ichki turizmning mohiyati va ahamiyati:

Ichki turizm deganda biz o‘z mamlakatimiz hududida amalga oshiriladigan sayohatlarni tushunamiz. Masalan, toshkentlik talabaning Samarqand yoki Xivaga borib, tarixiy joylarni ziyorat qilishi yoki farg‘onalik yoshning Qoraqalpog‘istondagi Moynoqni ko‘rishga chiqishi — bu ichki turizmning eng oddiy, ammo eng samarali ko‘rinishlaridir.

Bu turdagi sayohatlarning foydasi ko‘p:

Birinchidan, bu mahalliy iqtisodiyotga turtki beradi — transport, mehmonxona, ovqatlanish, suvenir savdosi kabi xizmatlar rivojlanadi. Ikkinchidan, u madaniyatlararo muloqotni kuchaytiradi — bir viloyatning odamlari boshqa hududning urf-odatlarini bilan tanishadi. Uchinchidan, bu yoshlarning bo‘sh vaqtini foydali o‘tkazish, sog‘lom turmush tarzini shakllantirishga yordam beradi. Aytish mumkinki, ichki turizm — bu millatni birlashtiruvchi ko‘prikdir.

Yoshlar turizmining o‘ziga xos jihatlari:

Yoshlar har doim faol, izlanuvchan va sarguzashtni yoqtiradi. Shu sababli, ularning sayohatga bo‘lgan qarashi ham o‘ziga xos. Birinchidan, yoshlar ko‘proq arzon, lekin qiziqarli turlarni izlaydi. Ular uchun mehmonxona hashamatli bo‘lishi shart emas — ba‘zan oddiy hostel yoki chodirda tunash ham sarguzashtdek tuyuladi. Ikkinchidan, yoshlar faol dam olishni yoqtiradi — tog‘ yurishlari, velosiped sayohatlari, ekologik ekspeditsiyalar, madaniy festivallar ularga yanada yaqin. Uchinchidan, zamonaviy yoshlar ijtimoiy tarmoqlarda faol. Ular sayohat taassurotlarini surat va videolar orqali ulashadi, bu esa boshqa yoshlarda ham sayohat qilish istagini uyg‘otadi. Shuning uchun ham ichki turizmni rivojlantirishda yoshlar omilini e‘tibordan chetda qoldirib bo‘lmaydi. Ular bu jarayonning harakatlantiruvchi kuchidir.

Davlat siyosatining roli:

O‘zbekiston hukumati so‘nggi yillarda ichki turizmga katta e‘tibor qaratmoqda. “Yoshlar turizmini rivojlantirish dasturi”, “Bir yurt – bir sayohat” loyihasi, “Men sevgan Vatanim” aksiyalari — bularning barchasi yoshlarni o‘z yurtini sayohat qilib tanishga chorlaydi. Masalan, talabalar uchun arzon chipta tizimi, temiryo‘l va avtobuslarda chegirmalar, maktab o‘quvchilari uchun bepul ekskursiyalar — bular ichki turizmning ommaviylashishiga xizmat qilmoqda. Davlatning bunday tashabbuslari faqat sayohatni emas, balki yoshlarning dunyoqarashini ham kengaytiradi. Chunki safar — bu o‘qituvchi, u insonni o‘zgartiradi, mustaqil fikrlashga, o‘zligini anglashga yordam beradi.

Infratuzilma va qulayliklar:

Turizm rivoji uchun faqat istak yetarli emas, sharoit ham zarur. So‘nggi yillarda O‘zbekistonning turli hududlarida bu borada ancha ishlar qilindi: yangi yo‘llar, dam olish maskanlari, arzon mehmonxonalar, hostellar, kempinglar qurilmoqda. Masalan, Toshkentdan Buxorogacha tezkor poyezdlar qatnovi yoshlar uchun qulaylik yaratdi. Samarqandda esa talabalar uchun maxsus arzon “Talaba tur” paketlari joriy etilgan. Bundan tashqari, internet orqali sayohat bron qilish, onlayn xarita va gidlar, mobil ilovalar orqali yo‘l topish imkoniyati — bularning barchasi zamonaviy yosh sayyoh hayotini osonlashtiradi.

Raqamli texnologiyalar ta’siri:

Bugungi yoshlar uchun raqamli dunyo — bu hayotning ajralmas qismi. Shu sababli ichki turizmni ham raqamlashtirmasdan rivojlantirib bo‘lmaydi. Masalan, e-Tourism.uz sayti orqali har kim o‘z hududidagi sayohat manzillarini topib, onlayn tarzda bron qilishi mumkin. Shuningdek, 3D virtual turlar orqali Buxoro yoki Xivani uyda o‘tirib tomosha qilish ham mumkin. Eng qiziq tomoni — ijtimoiy tarmoqlarda faol yosh blogerlar ham ichki turizm targ‘ibotida muhim rol o‘ynamoqda. Ularning har bir post yoki vlogi ko‘plab yoshlarga ilhom manbai bo‘lmoqda.

Madaniy va ma’naviy omillar:

Sayohat nafaqat dam olish, balki ruhiy o‘sish vositasi hamdir. Yoshlar o‘z yurtining qadimiy shaharlariga borib, ajdodlar merosi bilan tanishganida, ularda milliy g‘urur, vatanparvarlik tuyg‘usi kuchayadi. Masalan, Boysun, Qoratepa, Termiz yoki Qo‘qon kabi hududlar nafaqat tarixiy joylar, balki tirik madaniyat markazlaridir. “Boysun Bahori”, “Sharq taronalari” kabi festivallar yoshlarga o‘z madaniy ildizlarini his qilish imkonini beradi. Bu jarayon orqali ichki turizm yoshlar uchun ma’naviy tarbiya maktabiga aylanadi.

Iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati:

Ichki turizm nafaqat sayohat, balki ish o‘rni va imkoniyatlar manbai hamdir. Yoshlar bu sohada gid, tarjimon, transport xodimi, foto-video xizmat ko‘rsatuvchi, reklama ishlab chiquvchi sifatida faol ishlashi mumkin. Ko‘plab yoshlar aynan turizm sohasida o‘z biznesini boshlamoqda. Misol uchun, mahalliy turfirmalar, “eco-tour” startaplari, bloggerlik yoki suvenir ishlab chiqarish — bularning barchasi yoshlar uchun daromad manbaiga aylangan. Shu jihatdan qaraganda, ichki turizm iqtisodiy mustaqillikka ham yo‘l ochadi.

Ta’lim va targ‘ibotning o‘rni:

Turizm madaniyati yoshligidan shakllanishi kerak. Shu sababli maktab va oliy ta’lim muassasalarida bu soha haqida to‘g‘ri tushuncha berish juda muhim. Bugungi kunda ayrim universitetlarda turizm yo‘nalishlari ochilgan, o‘quvchilar uchun amaliy sayohatlar o‘tkazilmoqda. “Eng faol sayyoh talaba”, “Vatan go‘zalliklarini kashf et” kabi tanlovlar ham yoshlarni safarga undaydi. Bu esa ularning bilimini boyitadi, Vatanga muhabbatini oshiradi va milliy g‘urur tuyg‘usini mustahkamlaydi.

Muammolar va to‘siqlar:

Shunga qaramay, ichki turizm hali to‘liq rivojlangan soha emas. Ba’zi joylarda infratuzilma sust, transport qimmat yoki yetarli darajada qulay emas. Ayrim viloyatlarda sayyohlar uchun axborot markazlari yetishmaydi. Yoshlar uchun mo‘ljallangan tur paketlar ko‘pincha haddan tashqari qimmat bo‘lib, bu ularning sayohat imkoniyatini cheklaydi. Shuningdek, malakali gidlar va turizm bo‘yicha mutaxassislar yetishmasligi ham muammo. Bu muammolarni bartaraf etish uchun davlat, xususiy sektor va ta’lim tizimi o‘rtasida hamkorlikni kuchaytirish zarur.

Taklif va tavsiyalar:

Ichki turizmni yanada rivojlantirish uchun quyidagi yo‘nalishlar muhim ahamiyat kasb etadi:

1. Har bir viloyatda yoshlar uchun arzon va xavfsiz dam olish maskanlarini ko‘paytirish.
2. Talabalar uchun maxsus “Talaba turizmi” dasturini respublika miqyosida yo‘lga qo‘yish.
3. Ijtimoiy tarmoqlarda turizmni targ‘ib qiluvchi yosh bloggerlarni qo‘llab-quvvatlash.
4. Turizm sohasidagi startap loyihalarni grant va subsidiya bilan rag‘batlantirish.
5. OTMlarda “Ichki turizm madaniyati” fanini joriy etish.
6. Har yili “O‘zbekiston bo‘ylab yoshlar ekspeditsiyasi” kabi umumrespublika loyihalarini o‘tkazish.

Bu takliflar amalga oshsa, ichki turizm faqat iqtisodiy emas, balki tarbiyaviy va madaniy ahamiyatga ham ega bo‘ladi.

XULOSA:

Xulosa qilib aytganda, yoshlar orasida ichki turizmni rivojlantirish — bu kelajak uchun sarmoya. Yosh avlod o‘z yurtini bilsa, sevsa va uni boshqalarga faxr bilan tanitsa, bu nafaqat turizmning, balki butun jamiyatning rivojlanishidir. Sayohat yoshni o‘ylantiradi, o‘zgartiradi, ruhlantiradi. Har bir safar orqasida yangi bilim, yangi tajriba va yangi motivatsiya yotadi. Shu sababli, ichki turizmni rivojlantirish — bu yoshlarning qalbida Vatanga bo‘lgan muhabbat urug‘ini ekish demakdir. Yoshlar ichki turizm orqali O‘zbekistonning har bir go‘shasida o‘zini topadi, milliy qadriyatlarni chuqur his qiladi va bu tuyg‘uni boshqalarga yetkazadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayeva, D. (2020). "O'zbekistonda turizmni rivojlantirish va yoshlar."
O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi.
2. Murodov, F. (2022). "Yoshlar va sayohat: Zamonaviy tendentsiyalar."
O'zbekiston Respublikasi Yoshlar Ishlari Agentligi.
3. <https://kun.uz/>
4. <https://xabar.uz/>